

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. II. De illis, qui transigere possunt, vel non possunt, & speciatim an, & quatenus Prælati, vel Rectores Ecclesiarum transigere possint de rebus, seu juribus Ecclesiasticis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

T I T U L U S XXXVI.
DE TRANSACTIONIBUS.

§. I.

Quid, & quotuplex sit transactio?

Transactio, latè accepta dici potest cujuslibet negotii compositio; juxta quam acceptationem etiam res judicata, jusjurandum, & quodlibet pactum, quo lites aliqua componuntur, transactio dici potest. Propriè tamen, si de transactione loqui velimus, prout hic de ea sermo est, rectè dicitur, ea esse de re dubia & controversa, ut distinguatur à pacto, quod est de re certa) sive de lite incerta & necdum finita (sive sit conclusum jam in causa, sive non, modò sententia definitiva necdum lata sit, & tempus appellationis jam lapsum sit) non gratuita pactio (ut distinguatur scilicet ab amicabili compositione, quæ sit omninò gratis) cum enim in transactione accipiatur aliquid, aut retineatur aliquid pro eo, quod alteri transigenti ceditur, consequenter rectè dicitur, non gratuita esse pactio, & quia qui certus est de re aliqua aut jure aliquo sibi non competente, nihil accipere, aut retinere bonâ conscientia potest, ut cedat rem illam, aut jus illud alteri, consequenter de re dubia, aut lite nondum finita, quæ in rem judicatam abiit, debet esse transactio. Est autem transactio alia realis, quæ ad successores rei super qua transactum est, transit; alia personalis, quæ durat, quamdiu transigens vivit. *c. De cetero s. h. t.*

§. II.

De illis, qui transigere possunt, vel non possunt, & specialim an, & quatenus Prælati, vel Rectores Ecclesiarum transigere possint de rebus seu juribus Ecclesiasticis?

Quod omnes transigere possunt, qui liberam suarum rerum rerum administrationem habent, & quod circa res illas, quas aliqui alienare nò possunt, nec transigere possunt, generaliter & universim loquendo, certum est, cum enim per transactionem ordinariè deveniatur ad alienationem, consequenter qui alienare non possunt, transigere non possunt, ne quod unâ viâ directè prohibetur, aliâ viâ indirectè concedatur contra *reg. juris 84. in 6.* Et hinc, præter alia ex jure Civili petenda, optimè infertur, Prælatos Ecclesiæ suæ administrationem, & solus in judicio pro causis suæ Ecclesiæ (saltem non valde gravibus) agere, & conveniri possit, circa res tamen immobiles & mobiles pretiosas suæ Ecclesiæ transigere non posse sine consensu sui Capituli, & aliis solemnitatibus ad alienandum requisitis, prout sumitur ex *c. Contingit 3. et c. Statuimus 2. c. Veniens 8. h. t.* Nisi ita de rebus talibus transigat, ut ea Ecclesia non amittat, sed pro data pecunia aliqua litis terminandæ causâ, retineat ea, vel recuperet, & pacificè penes Ecclesiam ea permaneant, ut docet *Glossa communiter recepta in L. Nulli 13. V. transigere ff. h. t.*

f. b. t. vel nisi præter mandatum procuratorium liberum à Capitulo, sive Conventu, literas etiam sive clausulam habeat de ratihabitatione, sive quòd Conventus sui Capitulum omnia rata habere velit, quæ Prælati in causa aliqua ipsi commissæ egerit, juxta relatum *c. Contin- git.* vel nisi casus necessitatis aliud exigat, ad gravia v. g. scandala devitanda, &c. aut transactionem de juribus sibi competentibus Parochus v. g. fecerit ad dies tantum vitæ. *c. De cetero s. b. t.* vel beneficiatus v. g. liti sibi mortæ cederet, ut jus suum beneficiale, ad quod institutus legitime videtur, retineat, argu. *c. Admonet 4. de renunt.* solvendo etiam impostum beneficiatio legitimâ auctoritate censum, in proprium præjudicium cum legitimi Superioris auctoritate, admittendo quòd ad dies vitæ v. g. suæ ita ut talis transactio sit merè personalis,

§. III.

An, & quâ ratione liceat transigere de rebus spiritualibus, vel iis, quæ spiritualibus annexa sunt?

Transactio, ut pro beneficio Ecclesiastico, aut re spirituali temporale quid detur, remittatur, aut promittatur, vel etiam spirituale aliquid, cui annexum est quid temporale, non valet, quia speciem Simonie habet, ut dictum, & ex *c. ult. de rerum permutatione*, ac *c. Super eo 7. h. t.* patet. Ubi sola amicabile & proles gratuita compositio (cæteris paribus) incausis his beneficiis admittitur. Quòd si tamen pro re aut jure purè spirituali alia res aut jus purè spirituale detur, non est simoniaca talis transactio, sed speciem potius permutationis licite habet, & idè hæc transactio

fieri potest argu. *c. Ad questionem 6. & c. final. juxta Gloss. V. temporalia de rerum permnt.* quamvis ex speciali ratione aliqua, licentia nonnunquam Prælati & aliis solemnitates intervenire debeant, quin alienationem bonorum Ecclesiasticorum continet.

Ex *c. Præterea 9. b. t.* insuper constat, quòd super jure patronatûs, aut præsentandi ad beneficia, pro re temporali transigi non possit, cum jus patronatûs spirituale quid sit, ut tradit *Glossa finalis hic*, vel certè spirituali antecederet annexum *c. Quanto 3. junctâ Gloss. V. annexa. de judicis.* & ex *c. Præterea 10. b. t.* super spirituali subjectione pro re temporali aliqua transigi non potest, ob periculum & speciem Simonie & ex *c. Ex parte 11. b. t.* super matrimonio nec transactio nec amicabile compositio fieri potest, si contra vinculum matrimonii per talem transactionem aut compositionem fieret aliquid, ad illud dissolvendum, ut advertit *Glossa hic V. Sacramentum*, cum in nostra potestate non sit dissolutio matrimonii ex jure Divino insolubilis.

§. IV.

De quibus præterea rebus, seu causis licitum sit transigere, vel non?

DE publico crimine capitali (ob quod scilicet pœna sanguinis irrogatur) quòd liceat transigere ex *l. transigere 18. junctâ Gloss. V. Capital. Cod. h. t.* patet. Quis licet cuius sanguinem suum quovis modo redimere; neque pro confesso reus transigens haberi debet, quia merito censeri potest, non tam ob conscientiam criminis quàm ad periculosam accusationem. de-
cla-